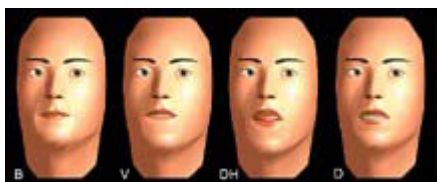

Big Brother Bulletin - nr 5/2007

den nya välfärden Integritetsombudsmannen informerar

Bild: Övervakningskameror ska lära sig att läsa på läpparna

1. Word- och PDF-dokument spionerar på dig
2. Nu ska storebror läsa på våra läppar
3. Banking with a license to spy - i Sverige
4. Ledare: Lagstiftarna har fått betyg - och det blev IG
5. Insändare
6. Hänt i korthet

---- Bilda opinion, skicka BBB vidare till många! ----

1. Word- och PDF-dokument spionerar på dig!

Om du har fått ett helt vanligt Word-dokument av någon, se upp! Det kanske spionerar på dig! Detsamma gäller PDF-dokument och Powerpoint-presentationer. Bland annat har dataföretaget Hewlett Packard (HP) använt spiondokument i sina försök att spåra en journalists hemliga källa.

Vilket epostmeddelande som helst kan förse med inbyggd spion, liksom flera av de vanligaste dokumentslagen. Det behövs inga tekniska kunskaper, och kostar bara några hundralappar. Det enda som behövs är att anlita ett företag som det australiska ReadNotify.

De skryter på sin webbplats med att de "kombinerar ett 20-tal spårningsteknologier och därmed erbjuder den bästa spårbarheten på marknaden". Web bugs, som beskrevs i det förra numret av Big Brother Bulletin, är en av dessa.

Den som är nyfiken preparerar sitt dokument med en osynlig märkning och skickar iväg det. Sedan rapporterar dokumentet till den nyfikne varje gång det öppnas. Bland annat rapporteras vem som är mottagare, exakt tid för varje öppnande, hur många gånger det öppnas, hur länge det förblir öppet, om det vidarebefordras till någon samt om det skrivs ut på papper eller sparas på hårddisk. Exakt hur de som öppnar dokumentet registreras, ifall informationen stannar vid

IP-adress eller identifierar mottagaren närmare, framgår inte av ReadNotifys webbplats.

Precis denna snokarteknologi användes av styrelsen för dataföretaget Hewlett-Packard (HP) när man förra året försökte få reda på vilken medarbetare som läckt intern information till en journalist. Ett bete i form av ett till synes intressant internt dokument skickades till journalisten. Dokumentet var preparerat med spårningsfunktionalitet från ReadNotify. Förhoppningen var att journalisten skulle vidarebefordra dokumentet till sin hemliga HP-källa, som i så fall hade blivit röjd. Så skedde emellertid inte.

Den som hade hand om spårningsförsöket var Fred Adler, en medarbetare på HP:s säkerhetsavdelning. Han säger till media att det har varit och förblir HP:s policy att använda spårande epost. "Det är fortfarande sanktionerat av ledningen som ett utredningsverktyg", säger han till nyhetstjänsten Cnet.

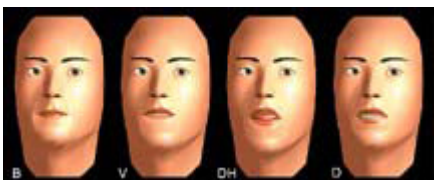
Det kostar 24 dollar per år att abonnera på standardtjänsten hos ReadNotify, som ger möjlighet att spåra vad som händer med ett ivägskickat epostmeddelande. Premiumtjänsten, som ger möjlighet att följa bland annat Word- och PDF-filers vidare öden, kostar 36 dollar per år. Hugade spekulanter kan som utvärdering gratis skicka 25 spionpreparerade epostmeddelanden.

Chris Drake, teknisk chef på ReadNotify, säger apropå HP:s användning av deras tjänst för att försöka spåra en grävande journalists källor: "This is an extremely common and effective use of our technology".

http://news.com.com/How+HP+bugged+e-mail/2100-1029_3-6121048.html
www.readnotify.com
www.docsmo.com (konkurrent till ReadNotify)

2. Nu ska storebror läsa på våra läppar

Vi har redan hört talas om övervakningskameror med automatisk igenkänning av ansikten och övervakningskameror med mikrofon som automatiskt detekterar samtal på gator och torg som är arga. Nu förbereder storebror nästa steg framåt - övervakningskameror som "avlyssnar" oss genom att läsa på läpparna!

Bild: Datoriserad läppläsning

Det är i alla fall det långsiktiga syftet med ett treårigt forskningsprojekt som nyligen har startats vid University of East Anglia i Storbritannien, som ju är övervakningskamerornas förlovade land. I ett pressmeddelande säger universitetet att forskarna ska "samla data för läppläsning och använda dessa för att skapa maskiner som automatiskt konverterar läpprörelser på videosekvenser till text". Teknologin ska sedan användas för brottsbekämpning, och

förhoppningen är att den ska fungera även för andra språk än engelska.

I sitt utvecklingsarbete ska forskarna bygga vidare på arbete som redan har utförts vid University of East Anglia inom området taligenkänning. Man ska samarbeta med Surrey University, som har byggt en noggrann och pålitlig ansikts- och läppdetekterare. Involverad är också en myndighet kallad Home Office Scientific Development Branch, som står för det brottsbekämpande intresset.

"De är intresserade av allt som kan hjälpa polisen att samla information om brottslingar eller samla in bevis", säger forskningsgruppens ledare, Dr Richard Harvey, om myndighetens intresse.

"För att fungera effektivt måste systemet exakt detektera huvudet i ett antal olika poser och sedan extrahera mätetal, eller egenskaper, som beskriver läpparna och sedan tolka vilken text det motsvarar.", säger Dr Harvey.

(Länkar nedan)

Övervakningskameror som skriker åt dig

I övervakningskamerornas förlovade land har medborgarna nyligen begåvats med ett nytt inslag i övervakningsteknologin - högtalare. Det handlar om övervakningskameror som skäller ut medborgare. Den som slänger skräp på trottoaren, exempelvis, kan få en skarp tillsägelse från högtalaren i den närmaste övervakningskameran. Här handlar det dock inte om någon automatisk röst, utan om en högst mänsklig övervakare som sitter någonstans i en central och ser vem som skräpar ned eller parkerar cykeln där man inte får. De två nedersta länkarna nedan avser ropande övervakningskameror.

Bild: Här ser du en övervakningskamera med två högtalare

<http://comm.uea.ac.uk/press/release.asp?id=727>

<http://www.physorg.com/news91278708.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=HAuZi8ZiJOg>

<http://edition.cnn.com/2007/WORLD/europe/04/04/uk.cctv.reut/index.html>

Dagens citat - "cover your ass security":

"Since 9/11, we've spent hundreds of billions of dollars defending ourselves from terrorist attacks. Stories about the ineffectiveness of many of these security measures are common, but less so are discussions of *why* they are so ineffective. In short: much of our country's counterterrorism security spending is not designed to protect us from the terrorists, but instead to protect our public officials from criticism when another attack occurs."

Bruce Schneier, amerikansk säkerhetsexpert, förklarar "CYA security"

---

3. Banking with a license to spy - i Sverige

Mycket talar för att svenska banker och finansiella institutioner i vinter kommer att införa övervakningsprogramvaror, så kallade Anti Money Laundering-system (AML-system). Dessa analyserar varje transaktion och använder algoritmer för att hitta omständigheter som kan vara suspekta. Syftet är att avslöja och stoppa pengatvätt, men med sedvanlig ändamålsglidning kan man förvänta sig att AML-systemen med tiden kommer att övervaka medborgarna på ett mycket bredare sätt.

Bakgrunden är att EU har antagit ett nytt direktiv, det så kallade tredje penningtvättsdirektivet. Där stadgas att den som hanterar stora summor pengar i sin verksamhet dels ska "lära känna kunden", dels veta varför en transaktion genomförs och dels kunna göra en bedömning av risken för brott bakom varje transaktion. I Sverige resulterar EU-direktivet i en skärpning av lagen mot penningtvätt, som förväntas träda i kraft den 15 december i år.

Lösningen för bankvärlden på detta nya regelverk blir förstås ny teknologi. Dagens Nyheter skriver idag om saken, och intervjuar bland annat Liselotte Jansson, som är VD på en leverantör av AML-system vid namn SAS Institute. Det är uppenbart att hon vädrar morgonluft. Trots att bankerna sägs skjuta på inköpet för att de "ser det enbart som en kostnad" (vilket uppenbarligen väcker irritation inom SAS Institute) tror Jansson att de kommer att lägga sina beställningar under sensommaren (hos hennes företag, får man förmoda att hon räknar med).

AML-system går varje dygn igenom samtliga transaktioner, analyserar alla tillgängliga omständigheter kring dem och tillämpar sedan mönsterigenkänning ("pattern recognition") för att hitta sådant som skulle kunna tänkas vara olagligt. En sannolikhet för "något skumt" tilldelas varje transaktion, och de transaktioner som kommer högt på listan blir analyserade av

mänsklig kontrollpersonal.

Mycket talar för att vi alla kommer att påverkas av den nya infrastruktur för övervakning som AML-systemen innebär. Så här säger en leverantör av sådan programvara till tidningen Wired:

"AML-system kommer att förändra banking för alltid. Myndigheter runt om i hela världen kommer att ha ögonen på bankkunder. Eftersom programvaran kan övervaka så många konton och så många transaktioner kommer alla slags människor att bli kontrollerade, även de som i teorin är helt vanliga människor. Per definition blir det så att inte bara pengatvätt utan allting som strider mot lagen, såsom undanhållande av skatt, blir svårt att dölja."

Sedan den 1 januari 2005 har Norge lag på AML-system, vilket lett till en stor ökning av antalet misstänkta fall av ekonomisk brottslighet som anmälts till polisen. USA utövar starka påtryckningar för ett globalt införande av denna teknologi - det ingår i det så kallade kriget mot terrorismen.

Big Brother Bulletin har tidigare flera gånger skrivit om AML-system. Du finner en bakgrund i en artikel från 2005 på den översta länken nedan.

<http://www.atomerochbitar.se/manadsbrev/bbb-6-05.html>.
<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=678&a=637300>
<http://www.sas.com/industry/fsi/aml/>

Ny podcast - hör Alf Svensson kritisera Alliansen!

Nu finns en ny podcast-intervju om övervakningssamhället! Integritetsombudsmannen har intervjuat före kd-ledaren Alf Svensson, som är mycket oroad för marschen in i övervakningssamhället. Han drar sig inte för att kritisera den borgerliga alliansen för dess politik på området. Lyssna på, eller ladda ned, mp3-filen från Den Nya Välfärdens podcastsajt:

4. Ledare: Lagstiftarna har fått betyg - och det blev IG

När integritetsskyddsutredningen efter flera års arbete överlämnade sitt första delbetänkande till regeringen den 29 mars visade det sig att de har gjort ett mycket grundligt arbete. Och kritiken mot senare års integritetspåverkande lagstiftningsarbete är svidande. "En felaktig metodik", "strukturella brister i lagstiftningsarbetet" och "uteblivna eller schablonartade proportionalitetsbedömningar" är bara några av de många starkt kritiska formuleringar som tillsammans utgör inget mindre än en totalsågning av lagstiftningens hänsynstagande till personlig integritet.

Lagstiftarna har betygsatts, och betyget blev "icke godkänt". Eller en etta, med det gamla betygsystemet. Med andra ord, de har inte skött sitt jobb.

Detta är illa nog. Än värre är att ingen på den politiska toppnivån verkar ta till sig av kritiken. Justitieminister Beatrice Ask sa till media att åtgärder som löser problemet redan är vidtagna. De "strukturella bristerna" och den "felaktiga metodiken" har därmed åtgärdats med en svindlande hastighet, måste man säga.

Närmare verkligheten ligger nog förmodandet att vår politiska ledning - tvärs över blockgränsen - högaktningsfullt struntar i integritetsskyddsutredningen och deras slutsatser. De anser sig redan veta vad som är bäst för landet, och det är att fortsätta på den inslagna vägen. Den vägen leder till undersåtefiering av oss alla - vi som egentligen är ägare till staten. Det är sorgligt.

(Mer av utredningens kritik redovisas nedan under "Hänt i korthet")

Ny häftig anti-storebrors-sång utlagd!

Nu kan Integritetsombudsmannen / Den Nya Välfärden presentera en ny, och väldigt tuff, antiövervakningssång. Den heter "Leave me alone Mr Thomas" (gissa vilken?) och är hip-hop/rap. Lyssna snabbt och häng med, texten är oerhört fyndig och fantastiskt välskriven. Du finner låten på www.dnv.se/podcast

---

5. Insändare

Varför vill ni skydda fuskarna?

Så här skrev du i en artikel i det förra numret av nyhetsbrevet BBB: "Försäkringskassan kan kolla att den som är sjukskriven inte regelbundet klockan 9.05 varje morgon sätter sig i sin bil och kör till jobbet."

Vet du vad "kan" betyder? Man kan få ersättning etc. Man kan överklaga och man kan det ena och det andra. Det betyder att det går inte, men inget trots ett litet hopp att det kanske går. Försäkringskassan borde redan idag ta reda på när folk jobbar och har barnen på dagis samtidigt som de får föräldrapenning, möjligheten finns. Polisen kan redan ta reda på om du blir tagen i en hastighets kontroll medan fångvården tror att du sitter i fängelse. *Men dom gör det inte.* Passpolisen delar t.o.m. ut olika pass till dom som vill, med samma personnummer, dom bryr sig inte.

Jag och många med mig har inget att dölja. För mig får de gärna ha GPS-övervakade bilförare och GPS-övervakning av poliser som sitter på parkeringen och dricker kaffe, eller handlar på överskottsförsäljningen, när de egentligen borde jobba.

På min ort är det omöjligt att få tag i en polis, men trots det sitter det ibland poliser nere vid stranden. Och grannen är just nu barnledig, men jobbar svart. Jag kan inte förstå dom som vill skydda fuskarna och varför? Fuskarna är många gånger fler än deras beskyddare, men beskyddarna är mycket energiska i media.

Skribenten vill vara anonym

Mer om övervakningssamhället på sajten

www.stoppa-storebror.se

Vi äger staten - inte tvärtom!

www.stoppa-storebror.se

---

6. Hänt i korthet

Länsförsäkringar positivt till övervakningsförsäkring

Big Brother Bulletin har vid flera tillfällen rapporterat om olika former av övervakande bilförsäkringar som införs i olika länder. Det som avses är försäkringsformer som bygger på att försäkringsbolaget via en svart låda i bilen får kontinuerlig information om exakt var, när och hur fort varje bilist kör. Nu visar det sig att Länsförsäkringar i Sverige är intresserade av försäkringsformen. "Det är väl intressant att vi får ett bättre sätt att följa våra risker och få ett bättre sätt att få ett bättre uttag av våra riskpremier. Kunden får ju betala efter vilka risker man utsätter sig för. Det problem jag ser är integriteten, att det blir ett intrång där", säger Nils Holmström, försäljningschef på Länsförsäkringar i Jönköpings län, enligt Sveriges Radio Jönköping. Radiokanalen har även talat med Länsförsäkringars huvudkontor i Stockholm, som säger att "detta är framtiden".

<http://www.sr.se/jonkoping/nyheter/artikel.asp?artikel=1262096>

Socialdemokraterna vill ha FRA-övervakning

Det har hela tiden stått klart att socialdemokraterna, trots sin kritik mot det borgerliga förslaget om FRA-övervakning, är anhängare av idén att låta Försvarets Radioanstalt signalspana i det svenska telenätet. Nu har partiet inlett sitt arbete med att ta fram ett eget förslag. Det rapporterade Svenska Dagbladet nyligen.

Säpo varnar för nytt IB

Säpo varnar för att den lagändring som kallas "En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet", och som bland annat innehåller den kontroversiella breddningen av FRA:s signalspaning, kan leda till att militären i Sverige bygger upp ett nytt IB. Då syftar man på den illegala underrättelseverksamhet som drevs inom den topphemliga (och socialdemokratin närstående) organisationen Informationsbyrån, och som avslöjades 1973 av journalisterna Jan Guillou och Peter Bratt. Så här skriver Säpo bland annat i sitt remissvar: "Enskilda kommer [...] att

utsättas för betydligt mer omfattande övervakning från det allmännas sida. [...] Dessutom innebär förslaget att personer som deltar i civilt fullt laglig verksamhet kommer att kunna vara föremål för KSI:s inhämtningsåtgärder". Med KSI åsytas Kontoret för särskild inhämtning, ett topphemligt organ som Säpo menar kommer att få möjlighet att agera utan tydliga regler med agenter inom Sverige - om förslaget antas. Wilhelm Agrell, professor i underrättelseanalys vid Lunds universitet, säger i tidskriften Fokus att Sverige tar många steg bakåt om KSI får större makt: "Vi får ett slags extrajudiciell [utanför rättssystemet, redaktörens kommentar] maktutövning som är det som tidigare har präglat odemokratiska regimer i framför allt olika delar av tredje världen och Östeuropa", säger han. Försvarsminister Mikael Odenberg avfärdar dessa farhågor, och säger att KSI inte ska få några nya befogenheter. Anders Eriksson, numera chef för Registernämnden och tidigare bland annat Säpo-chef och ordförande för den statliga utredningen Beredningen för rättsväsendets utveckling, säger till samma tidning att försvarsministern kanske inte vet vilka befogenheter KSI har idag.

Säpos remissvar: http://www.sapo.se/Publikationer/remissvar_070104.pdf

Bakgrund om IB-skandalen på stoppa-storebror.se: <http://www.stoppa-storebror.se/sapo.htm>

Kampanj - ge Odenberg kopia på alla dina mejl!

En svensk bloggare, Thomas Selig med bloggen Selig, har dragit igång en intressant kampanj. Han uppmanar alla svenskar som är kritiska till den föreslagna FRA-övervakningen att rutinemässigt ge försvarsminister Mikael Odenberg en kopia på alla skickade e-postmeddelanden. Motiveringen ska vara "Du vill ju ändå läsa mina mejl, så varsågod!". Mera info om kampanjen på länken nedan.

<http://www.selig.se/2007/03/21/odenberg-vill-lasa-min-e-post-varsagod/>

Tema "kriget mot anonymiteten" - Polisen vill förbjuda anonyma kontantkort

De nya reglerna om trafikdatalagring kan som bekant kringgå genom att kontantkort används. Då är ju personen bakom mobilnumret okänd. Detta vill polisen helst råda bot på genom att förbjuda anonyma kontantkort (vilket redan skett i flera andra länder).

http://sakerhet.idg.se/ArticlePages/200512/21/20051221221532_SOS622/20051221221532_SOS622.dbp.asp

Statliga integritetsskyddsutredningen ger lagstiftaren underkänt

Den statliga Integritetsskyddsutredning som under flera år har arbetat med att kartlägga den personliga integritetens ställning i Sverige överlämnade den 29 mars sitt första delbetänkande. Kritiken är svidande, och den parlamentariskt sammansatta utredningsgruppen (alla partier är representerade) står enig bakom den. I delbetänkandet säger man att en felaktig metodik och strukturella brister i lagstiftningsarbetet har lett till att integritetsaspekterna inte har beaktats tillräckligt. Vanliga orsaker till detta sägs vara:

- Otillräcklig analys av de integritetsskadliga effekterna hos föreslagen lagstiftning
- Uteblivna eller schablonartade proportionalitetsbedömningar
- En tendens att korta ned utredningstider och att ersätta kommittébetänkanden med interna departementspromemorior
- Ett svagt intresse för att analysera konsekvenserna för integritetsskyddet vid

effektiviseringen av statsförvaltningen

- Underlåten redovisning av skälen till att integritetsskyddet prioriteras ned i förhållande till andra intressen
  - Bristfällig kunskap om medborgarnas attityder och önskemål
  - Svag offentlig uppföljning av teknikutvecklingen
  - Ett stort antal registerförfattningar som inte är tillräckligt enhetliga, tydliga och överensstämmande med andra författningar av betydelse för integritetsskyddet, exempelvis sekretesslagen
  - En benägenhet att förbise hur integritetsskyddet som helhet påverkas när nya åtgärder vidgas
  - En tendens att inte göra skillnad mellan åtgärder som berör en viss utpekbar grupp av människor (exempelvis personer misstänkta för grova brott) och åtgärder som berör hela befolkningen
  - En benägenhet att inte tillräckligt beakta skillnader mellan lagstiftning som får små respektive stora konsekvenser för den personliga integriteten
- Metodfel och strukturella brister i förening med en jämförelsevis låg värdering av integritetsskyddets betydelse har lett till omotiverade integritetsförluster och till obalanser i lagstiftningen, säger Integritetsskyddsutredningen.

Göran Persson: "Min telefon var avlyssnad"

Göran Persson var under sin tid som statsminister övertygad om att hans telefon var avlyssnad, och var därför återhållsam med ringande i känsliga frågor. Han avstod också från datoranvändning av övertygelse om att hans datakommunikation skulle vara övervakad. Det framgår av det på internet publicerade extramaterialet till TV-dokumentären "Ordförande Persson".

<http://sakerhet.idg.se/2.1070/1.101266>

Sexåring installerade spionprogram hos engelsk parlamentsledamot

I ett test fick en sexåring försöka installera en keylogger hos en medlem av brittiska underhuset. På femton sekunder var det klart. En keylogger är en liten dosa som omärkligt sparar information om precis allt som görs på den aktuella datorn.

<http://sakerhet.idg.se/2.1070/1.101196>

Skatteverket stoppar kreditupplysning på internet

Skatteverket stoppar digital leverans av information om människors ekonomi, såsom inkomstuppgifter. Syftet är att stoppa de många tjänster som via internet gör det möjligt att på några sekunder inhämta information om människors ekonomi. Uppgifterna kommer fortfarande att vara offentliga, men enbart tillgängliga på papper eller via skatteverkets publika terminaler. Därmed blir det även i fortsättningen möjligt, men inte lika enkelt, att efterforska andra medborgares ekonomiska situation. Skälet till skatteverkets åtgärd är omsorg om den personliga integriteten. Kommentar: En bra åtgärd. Tack för något så ovanligt som en aktiv förändring för att rulla tillbaka ett intrång i den personliga integriteten!

http://www.svd.se/dynamiskt/brannpunkt/did_14831750.asp

Datainspektionen kräver anonym passage genom biltullar

Datainspektionen har granskat hur systemet med biltullar i Stockholm är uppbyggt, och levererar skarp kritik. Myndigheten slår fast att det måste finnas en möjlighet för människor att passera anonymt. Annars har vi en infrastruktur där det blir omöjligt att röra sig med bil i stockholmsregionen utan att få sina förflyttningar registrerade en myndighet (Vägverket). Dessutom anser Datainspektionen att det saknas en övergripande utvärdering av det hittills genomförda försöket med biltullar.

<http://www.datainspektionen.se/nyhetsarkiv/nyheter/2007/Mars/2007-03-20.shtml>